

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zmetstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 71.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaflci ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri pošt. čr. zavodu: Ljubljana
št. 11.842. — Praha č. 108.180,
Wien Nr. 105.441.

Ljubljana, 2. julija.

Mi smo včeraj objavili nekaj stvarnih opazk in ugotovitev povodom predstojen-
ječih pogajanj med radičevci in radi-
kali. Skušali smo precizirati načelno
in taktično stališče SDS in pogoje, pod
katerimi bi i organizacija jugosloven-
ske demokracije mogla pristati na so-
delovanje s HSS. Rekli smo, da je za
nas sporazum z radičevci mogoč le,
če je na eni strani izključena vsaka
razprava o temeljnih načelih dosedanj
državopolitične linije vlade Narodne-
ga bloka, na drugi strani pa SDS od-
klanja razgovore, katerih cilj so le
strankarske koncesije in ministrski
portfelji. Edina osnova za resno razpra-
vo z radičevci in katerokoli drugo
stranko more po našem globokem
prepričanju biti **administrativni problem**,
od katerega končne rešitve je odvisna
konsolidacija Jugoslavije.

Te povsem v duhu programa in poli-
tike SDS napisane observacije je glav-
no klerikalno glasilo porabilo za belsen
izpad proti nam ter je poskušalo iz njih
skonstruirati dokaz, da obračamo plašč
po vetru, ker da se pripravljamo za
vstop v vladu z radičevci. «Slovenče-
vi» argumenti so preračunani za najna-
vnejšo klerikalno publiko in spekulir-
ajo na one, ki jim niti to ni znano, da
tvoji zahteva po decentralizaciji in de-
koncentraciji državne uprave eno naj-
važnejših točk demokratskega progra-
ma. Proti klerikalnim federalistično-
avtonomističnim frazami smo stalno po-
stavljali in propagirali zahtevo po spro-
vedbi samoupravne organizacije. Zakon
o samoupravi je tu, a ostal je vsled
stalnega odpora in neprestanih intrig
separatistov do danes neizveden!

Klerikalnemu žurnalu se seveda ne
bo posrečilo sfalificirati smisla in ten-
denca naših izjav. Naš članek je bil
tako oddaljen od obračanja plašča po
vetru, kakor so klerikalne laži oddalje-
ne od resnice. Njegova jasna tendenca
je baš nasprotno bila ta, da v trenutku,
ko se tudi pred SDS postavlja vpra-
šanje eventualnega sodelovanja z radi-
čevci prav odkrito povemo, pod kateri-
mi pogoji **moremo** in kdaj **ne moremo**.

Prav nič ne tajimo, da bi pritegnitev
radičevcev k pozitivnemu državno-
političnemu delu bila koristna stvar. A
ravno tako odkrito moramo reči, da se
nam vsak aranžman, ki bi dopuščal
dvome, ali se drž. dosedanja linija dr-
žavne politike, zdi do skrajnosti opa-
sen in da bi zani SDS ne mogla pre-
vezeti nobene odgovornosti. Dosledna
politika Narodnega bloka je okrepila
državno idejo ter jo dvignila iz nesig-
urnosti in dvomov. Treba samo po-
gledati za leto dni nazaj, da se vidi kaj
je bilo v tem oziru doseženega. Ta po-
litika je prisilila tudi radičevstvo na
kolena. Toda ona po našem globokem
prepričanju še ni dovršila svoje naloge
in če danes preneha, so vsi njeni do-
sedanji uspehi izpostavljeni ponovnemu
propadu. Le s težkim trdom so se
mogle popraviti zle posledice lanskega
eksperimenta z blokom «narodnega
sporazuma», ponovitev tega eksperimen-
ta, četudi v drugi obliki in v navi-
dežno mnogo manj opasni formi, bi
mogla postati fatalna.

Zato ravna SDS ne le v smislu svojih
načel, temveč tudi v najvišjem dr-
žavnem interesu, ako smatra, da je spo-
razum z radičevci le tedaj mogoč, če
dobi značaj ojačenja politike današnje
koalicije v smeri spopolnitve s pamet-
nim in koristnim upravnoreformnim
programom. Gotovi pojavi kažejo, da
imaio radičevci druge namene in da jim
je prvo razbiti Narodni blok, odnosno
ustvariti konstelacijo, v kateri bi vlada
bila odvisna od njihove volje. Take igre
bi se SDS udeležiti ne mogla. Ona je
vsekdar stavila interes države nad svoj
strankarski interes in bo tudi sedaj po-
stopala po preizkušeni načelih svojega
jugoslovenskega programa. Ako menijo
radičevci, da bo SDS voljna sodelovati
pri eksperimentih, ki so državi opasni,
se varajo.

Mučen incident v zagrebški bolnici

Zagreb, 2. julija. n. Včeraj je prišel v tu-
kajšnjo bolnico zdravnik dr. Susić, na ka-
terem se že dalje časa opažajo znaki iz-
redne nervoznosti. Zdravnik je izjavil, da
je prišel dajat bolnikom injekcije. Njegovo
obnašanje je bilo zelo sumljivo, zato so ga
tovariši hitro odpravili. Popoldne pa se je
neopazno vrnil in res začel dajati bolni-
kom injekcije. Zatrjeval je, da mora delati
to, da se vadi v tem poslu. Zdravniki so
poklicali rešilno postajo, ker domnevali,
da se je dr. Susić zmešal, ko je le-ta
skozi okno opazil, da je prišel sanitetni voz
ponj, je skočil skozi okno in pobegnil, na-
kar so ga začeli zasledovati, da bi ga sto-
rili neškodljivega.

Pegavec v Banjiluki

Banja Luka, 2. julija. n. V mestu Banja
Luki in okolici se je pojavila epidemija tre-
bušnega legarja. Ugotovljeni so tudi štirje
slučaji pegavca. Pozvani so bakteriologi,
ki so že odredili obširne sanitarne ukrepe.

Prvi dan pogajanj z radičevci

Oficielni komuniké o včerašnjem sestanku radikalov in radičevcev. — Posvetovanja pri Pašiču, konferenca s Pribičevićem

Beograd, 2. julija. r. Danes dopoldne
je min. predsednik Pašić sprejel Aco
Stanojevića, nato pa direktorij radikalne
stranke, kateremu je dal poslednja na-
vodila za pogajanja z radičevci. Ta po-
gajanja so bila napovedana za 10. do-
poldne. Seja radikalnih poslancev, ki je
bila napovedana za isto uro je bila radi
tega odložena. Radikalni in radičevski
prvaki, določeni za pogajanja, so se se-
stali ob 10. dopoldne v kabinetu mini-
stra socialne politike Marka Gjuričiča.
Prvi oficijelni sestanek delegatov obeh
strank je trajal do 12.15 ter je bil o njem
izdan naslednji komuniké:

«Danes ob 10. dopoldne so se sestali
v kabinetu ministra socialne politike
predstavniki narodne radikalne stranke
g. Marko Trifković, Marko Gjuričič in
Ljuba Živković s predstavnik HSS g.
Pavlom Radičem, dr. Benjaminom Šu-
rinom in dr. Nikom Nikićem ter so na
tem svojem sestanku obrazložili svoja
naziranja in misli, na kak način bi moglo
priti do popolnega sporazuma o sklo-
penju delu teh dveh najvažnijih parlamen-
tarnih skupin. Pogajanja se nadaljujejo
jutri dopoldne v isti smeri in na istem
mestu.»

Delegati so bili po konferenci popol-
noma rezervirani in niso dali nobenih
povratnih.

Beograd, 2. julija. p. Danes se je ves
dan opazala izredna napetost v politič-
nih krogih, ker so se začeli prvi oficij-
elni pregovori med radikali in radičev-
ci. Čeprav je bilo rečeno, da bodo ti
pregovori javni in da se bo objavil po-
tek pogajanj, ne vsebuje komuniké, ki
je bil izdan po zaključku pregovorov,
ničesar pozitivnega. Vaš dopisnik je
mogel izvedeti od nekega radičevske-
ga delegata, da so ponudili radikali na
današnjem sestanku radičevcem pre-
govore v imenu Narodnega bloka, kar
pa so le-ti odklonili. Iz razgovora s
tem radičevskim delegatom je dobil
Vaš dopisnik vtis, da bi radičevci pri-

stali tudi na pogajanja z Narodnim blo-
kom, toda proti gotovim koncesijam
osebnega značaja.

Dopoldne je g. Pribičević dalje časa
razpravljajal z Aco Stanojevićem, potem
pa z g. Pašičem. Po tej konferenci je
sprejel ministrski predsednik direkto-
rij radikalne stranke in jim dal potreb-
na navodila za pregovore z radičevci
za današnji prvi sestanek z njimi. Po-
poldne sta poročala člana direktorija
Trifković in Gjuričič g. Pašiču o zaht-
evah radičevcev, nakar je povabil
predsednik vlade ministra Pribičevića
k sebi in se je posvetoval z njim do
pol 8. zvečer. Iz kompetentnih krogov
se doznava, da soglašata oba voditelja
Narodnega bloka v tem, da je treba
počakati na nadaljni razvoj notranjega
položaja. Potem je imel g. Pribičević
sestanek s poslanci svojega kluba v
svojem kabinetu, na katerem jim je po-
ročal o konferenci z ministrskim pre-
sednikom. G. Pašić se je danes posve-
toval tudi z nekaterimi radikalnimi
prvaki. Vsekakor so bila predmet razgo-
vorov z njimi pogajanja z radičevci.
Zanimanje za pregovore med radikali
in radičevci je izredno veliko.

Pred ministrstvom za socialno poli-
tiko, kjer se vrše pogajanja z radičev-
ci, je opaziti oddelek policije, ki je za-
stražil vse dohode, da bi bili delegati
varni pred indiskrecijo novinarjev.

Jutri dopoldne ob 9. uri je seja ra-
dikalnega kluba, na kateri se bo naj-
prej govorilo o današnjih pregovorih
z radičevci, potem pa se bo nadaljeva-
la debata o agrarni politiki vlade.

VESTI O KRALJEVEM PRIHODU V BEOGRAD.

Beograd, 2. jul. p. Od včeraj se v po-
litičnih krogih govori, da se z ozirom
na pogajanja, ki se vrše z radičevci,
kralj v soboto vrne v Beograd. da oseb-
no motri razvoj situacije. Oficijelnega
potrdila o kraljevem povratku ni dobili.

Ekspoze ministra Srskića o tiskovnem zakonu

Po daljšem govoru ministra dr. Srskića je včeraj zakonodajni odbor v načelu sprejel tiskovni zakon.

Beograd, 2. julija. p. Danes dopoldne se
je sestel k seji zakonodajni odbor in dovršil
načelno debato o tiskovnem zakonu. Ker
se je poročevalec manjšine dr. Zantić odpo-
vedal besedi, je podal minister za izenače-
nje zakonov dr. Srskić ekspozice o predlož-
nem zakonskem načrtu in apeliral na lojal-
nost članov odbora, pozivajoč jih naj opu-
ste svoje dosedanje naziranje.

Minister je ugotovil, da so vsi govorniki
naglašali načelo čim boljšega tiska in da
mora iti njegova svoboda roka v roki s
spoštovanjem ustave in zakonov. Opozicija
naj bo prepričana, da se tudi na tisk
vladne večine nanaša ta zakon, ker je re-
žim prednoden, zakon pa stalen. Vlada ni
imela posebnih političnih motivov pri dono-
šenju tega zakona. Poslanec Šmodej: »Pač
pa je imela generalne motive!« »Da, so ge-
neralni motivi, in to so oni, ki jih narekuje-
jo državni interesi in ki so enako mili nam
in vam!« je nadaljeval minister in rekel, da
je predložil zakon eden v vrsti onih, ki
jih zahteva ustava.

Govornik je potem zavračal ugovore
opozicije, češ da je zakon reakcionaren.
Omenjal je zadržanje današnjih članov
opozicije v bivšem hrvatskem saboru in
jih prosil naj nikar ne smatrajo, da gre se
vedno za Avstrijo ko so iz načela napad-
ali vse, kar je bilo režimskega. Danes
gre za zakon, ki velja za našo skupno dr-
žavo.

Dr. Srskić je prešel nato na tiskovni za-
kon sam in zavračal pripombe opozicije,
ki pravi, da vsebuje zakon tudi preventiv-
ne odredbe. Minister pravi, da mora v smi-
slu čl. 5. izdajatelj prijaviti političnemu ob-
lastvu izhajanje lista. Koncediral pa je
opoziciji, da ni treba čakati na odobrenje
policije, ampak da zadostuje samo prijava.
Opozicija naziva kot preventivno odredbo
dejstvo, da mora tiskarna od vsake tisko-
vine predložiti po en izvod političnemu ob-
lastvu. Govornik pristaja na to, da ni tre-
ba omeniti tiskarne na glasovnicah, ki na-
vajajo le imena kandidatov, nadalje za tr-
govinske zapiske, osmrtnice in tiskavnice za
razne prireditve in zborovanja. Kar se tiče
določbe, da je treba pošiljati policiji po en
izvod vsakega lista, je to potrebno, ker se
lahko zgodi, da se razširi tiskovina, ki vse-
buje spis, ki ogrožava državne interese,
predno jo policija vidi. Pri velikih modernih
listih, kjer traja tiskanje delj časa, je teh-
nično res težko, da se predloži dolžni izvod
policiji šele potem, ko je tiskanje končano.
Zato nima minister ničesar proti temu, da
se to zgodi, predno se vse številke doti-
skajo.

Govornik je naglašal potem važnost
knjižnic in prešel na odgovorne urednike.
Po njegovem mnenju naj bi nosili odgovor-
nost stvarni uredniki, da bi se tako prepre-
čilo zlorabe. Zgodilo se je že večkrat, da
so bili navedeni kot odgovorni uredniki
ubogi invalidi, ki gotovo niso bili v nikaki
zvezi s smerjo listov. Dr. Srskić odklanja

Pogajanja z Italijo

Beograd, 2. julija. p. Opoldne je kon-
feriral italijanski poslanik Bodrero s
pomočnikom zunanjega ministra Marko-
vićem o sporazumevanju med italijan-
sko in jugoslovensko vlado glede kon-
vencij, ki se niso stilizirane na konfe-
renci v Firenci. Gre za tri ali štiri kon-
vencije, glede katerih se morata obe
vladi še sporazumeti. Poslanik upa, da
bodo tudi te konvencije v najkrajšem
času gotove.

Kongres «trezne mladine»

Novi Sad, 2. julija. n. Jutri se bo vršil
tukaj predkongres trezne omladine. V torek
grede udeleženci kongresa, za katerega se
je prišlo okrog 2000 srednješolcev, v
Beograd, kjer bo glavno zborovanje trezne
omladine.

Mussolini v boju za liro

Demanti vesti o prekinjenju pogajanj z Ameriko. — Napoved ostrih odredb proti špekulantom. — Tudi druge zapadne devi-
ze padajo.

Rim, 2. julija. k. V min. svetu je po-
ročal min. predsednik Mussolini o po-
gajanjih med Italijo in Ameriko ter Ita-
lijo in Anglijo glede vprašanja dolgov;
med drugim je omenil, da pogajanja v
Washingtonu niso bila prekinjena, am-
pak samo odložena. Tozadevne vesti
izvirajo odtod, ker je odpotoval Alberti,
ki pa ni delegat italijanske vlade, temveč
je samo dodeljen italijanskemu poslani-
ku kot strokovnjak. Do preloma pogaj-
anj pa bi moglo priti vsled dejstva, da
zastopniki ameriške vlade glede italijan-
skih zahtev niso dali niti pozitivnega
niti negativnega odgovora, temveč za-
htevali še dodatnih izjav glede plačilne
zmožnosti Italije. Te izjave bo dala ita-
lijanska vlada v najkrajšem času, tako
da se bodo mogla pogajanja zopet na-
daljevati.

Mussolini in finančni minister de Ste-
fani sta poročala nato o vzrokih in po-
memu padca italijanske valute. Izjavila
sta, da se padec ne da razlagati iz ob-
jektivnih ali gospodarskih vzrokov, ker

kaže žetev izborna in industrija normal-
no dela. Tudi brezposelnost je skršena
na malenkostno število 11.000 brezpo-
selnih, v socialnih odnosih pa vlada
red. Na predlog generalnega ravnatelja
Banca d'Italia in drugih strokovnjakov
je vlada sklenila uvesti najstrožje mere,
ki naj zadenejo špekulante in one ljudi,
ki so povzročili sedanjí položaj in sku-
šajo še sedaj razširati paniko.

Rim, 2. jul. k. Na italijanskih borzah je
ostal danes tečaj lire nespremenjen. Li-
sti naglašajo, da je nastala baisse lire
radi italijanske špekulacije, ker je bil
tečaj dolarja v Turinu višji kot v New-
yorku in so bile prodaje v lireh po Ita-
liji večje kot v vsem inozemstvu. Fašisti
iz Florence so opozorili špekulante, da
bodo podvzeli energične in najstrožje
korake, če špekulacije ne bodo prene-
hale.

Dunaj, 2. julija. s. Padec kanadskih pla-
čilnih sredstev razen ameriškega funta
se nadaljuje. Tudi italijanski vladi se ni
posrečilo ustaviti padanje lire.

Tudi Anglija zahteva povračilo dolgov

Angleška nota Franciji — Anglija zahteva, da ravna Francija z
njenimi dolgovi enako kot z ameriškimi.

London, 2. julija. s. Angleška vlada je
dala včeraj izročiti francoskemu posla-
niku v Londonu nato glede vprašanja
dolgov, v kateri izjavlja, da se na nikak
način noče vmešavati v francosko-ame-
riško vprašanje dolgov. Vendar pa sma-
tra za potrebno, da bi Francija enako

obravnavala angleške in ameriške dol-
gove. Anglija želi, da bi Francija od svo-
jega likvidnega denarja pridržala prime-
ren del za odplačevanje angleških dol-
gov. Francija naj stavi precizne pred-
loge vsaj za provizorično rešitev vpra-
šanja.

Vprašanje delavskega davka

Beograd, 2. julija. r. Na seji večine fi-
nančnega odbora je samostojni demo-
krat posl. Juraj Demetrović sprožil tudi
vprašanje o 2 odst. davku na delavske
plače in je finančni minister dr. Stoj-
adinović ob tej priliki obljubil, da bo
umaknil navodila, ki so bila glede te za-
dave izdana generalni direkciji «mo-
srednih davkov in izdal nova navodila
v sporazumu s člani finančnega odbora.

Represalije proti Madžarski

Novi Sad, 2. julija. n. Ker so madžarska
oblastva izgnala nekaj jugoslovenskih de-
lavcev iz Madžarske, so posegla naša obla-
stva, oziroma oddelek za socialno politiko
po represalijah in izgnala iz Vojvodine več-
je število madžarskih delavcev.

Ponesrečen kongres vojvodin- skih mest

Novi Sad, 2. julija. n. Za danes je bil
sklican kongres vojvodinskih mest, ki se
pa ni mogel vršiti, ker je prišlo premalo
delegatov. Prišla sta le župana iz Subotice
in Velike Kikinde.

Železniška konvencija z Bolgarsko

Beograd, 2. julija. r. V Caribrod je došla
bolgarska delegacija za zaključitev želez-
niške konvencije med našo državo in Bol-
garsko. V tej delegaciji so načelnik promet-
nega ministrstva Škurev, direktor carin Bo-
jadžijev in načelnik oddelka za potne liste
v notranjem ministrstvu Fičev.

Konflikt med parlamentom in senatom v Franciji

Pariz, 2. julija. z. Poslanska zbornica je
vstavila v finančni zakon določbo, da mo-
ra vsak davkoplačevalec pod prisego na-
vesti svoje imetje v inozemstvu. Senat je
to določbo črtal in je finančni zakon prišel
zato vnovič pred poslansko zbornico. Ta
je sinoči vztrajala s 330 proti 239 glasovom
na svojem prvotnem sklepu, čeprav je fi-
nančni minister priporočal, naj odobri stali-
šče senata.

Politični položaj na Češkem

Praga, 2. jul. k. «Prager Presse» javlja
o političnem položaju: Obe zbornici sta
imeli danes popoldne plenarni seji, ne
da bi mogli na njih osredotočiti svoja
posvetovanja na politične aktualnosti.
Politični odbor koaliranih strank dela
od dopoldne na tem, da razčisti diferen-
ce, ki vladajo glede kompleksa sedanje-
ga dela. Kljub težkočam položaja v po-
slanski zbornici politični krogi niso pe-
simistični.

Pangalosov militarizem

Atene, 2. julija. s. Ministrski predsednik
general Pangalos je baje sklenil naročiti 100
tisoč Manlicherjevih pušk in veliko število
letal. General Pangalos hoče, da bi imela
Grška v enem letu najmočnejše zračno bro-
dovje izmed vseh balkanskih držav.

Čičerinova grožnja Angliji

Moskva, 2. julija. s. Čičerin je izjavil ne-
kemu zastopniku ruske brojavne agencije,
da je sedaj že angleški državni sekretar
za kolonije lord Birkenhead v nekem go-
voru odobral hujškanje, ki ga je radi do-
godkov na Kitajskem uprizoril del angle-
škega in drugega inozemskega časopisja
proti sovjetski Rusiji. Ta govor je vsled
tega nenavaden, ker se zavzema v njem
član vlade, ki je v normalnih odnosih s
sovjetsko Rusijo, za prelom diplomatskih
odnosajev in tako deluje za neprilateljski
akt, čigar zadnja posledica more biti samo
vojna.

Poplave v Galiciji

Varšava, 2. julija. z. Vedno hujše vesti
prihajajo o katastrofi, ki jo je povzročila
poplava v Galiciji. Mesteca Ujście-Solne
v zapadni Galiciji je skoro docela razdejano.
Pri Zarzeczu je Vistla prodrla nasip in po-
plavila okolico v obsegu 15 km. Skoro ves
okraj Przemysl je pod vodo, ceste in tudi
deli železniških prog razdejani. Električna
centrala je tako poškodovana, da je morala
obrat ustaviti. Mesto je brez luči.

Varšava, 2. julija. k. Zdi se, da so po-
plave v Galiciji prekoračile vrhunec. V za-
padni Galiciji znaša škoda po uradnih ce-
nitvah 20 milijonov zlatov. 21 tisoč juter
setve je uničenih, 40 tisoč ljudi je brez
streh.

Krakov, 2. julija. k. Položaj v poplavih
nih pokrajinah se je tekom zadnjih 24 ur
bistveno zboljšal.

Aretacije madžarskih socijalistov

Budimpešta, 2. julija. z. Policija je areti-
rala voditelja socijalistov Stefana Vagyja
in še 30 drugih socijalistov, ki so osumlje-
ni, da so bili v zvezi z inozemskimi komu-
nisti. Pri zaslišanju na policiji je Vagy pri-
znal, da pri hišni preiskavi odkriti načrt,
da je hotel s svojimi tovariši ustanoviti
teroristično skupino, ki naj bi s strelji iz
avtomatov po budimpeštanskih ulicah na-
znanila izbruh proletarske revolucije, odgo-
varja resnici. Pri hišni preiskavi so našli
pri aretiranih tudi precej orožja.

Češko-madžarska trgovinska pogajanja

Budimpešta, 2. julija. s. Pri madžarsko-
češkoslovaških pogajanjih za trgovinsko po-
godbo, ki so se vršila v Pragi, je prišlo sicer
do precejšnjega zbližanja, vendar ni bilo
mogoče storiti definitivnih sklepov, ker so
se pokazale difference radi carin na moko.
Pogajanja se bodo v prihodnjem tednu
nadaljevala na Dunaju.

Popularna nogometna tekma v Beogradu

Beograd, 2. julija. p. Danes popoldne se
je vršila na igrišču «Jugoslavije» zanimiva
nogometna tekma med igralci in novinarji.
Igralci so porazili novinarje s 3 : 2. Ogorče-
ni časnikiarji so zato pozvali igralce na re-
vanžno tekmo. Zanimanje za to prireditve
je bilo zelo veliko in so bili vsi prostori
razprodani, kakor sicer pri nobeni tekmi
najboljših klubov.

